

העיתון
לציבור
הדתי

מורשת

מחולק חגים בכל בתי הכנסות בחיפה, קריות, בנימינה, זכרון יעקב, כפר חסידים, שדה יעקב, הושעיה, נטופה, מורשת, בר יוחאי, נהריה. ■ עשרות אלפי קוראים.

שבת שלום

העיתון לעילוי נשמת מאיר מלך ז"ל

"במקום שבו אנו
אוהבים
לעולם לא מחשיך"

גיבורים

סיפורי התנ"ך
מתעוררים לחיים

מרכז תרבות דתי נ"ש בשיתוף מוסדות אור וישועה
בחנוכי' תנ"כי חוויתי לילדים
סבב תחנות מרתקות, מאתגרות ומחכימות:

יום שני | "זאת חנוכה", ב' בטבת | 30/12/19 | 10:00-14:00
במרכז תרבות דתי נ"ש, התיכון 39 חיפה.

המחיר למשתתף: 10 ₪ לתחנה | 35 ₪ לכרטיסיה לכל התחנות
במכירה מוקדמת (עד א' טבת 29/12) ניתן לרכוש כרטיסיה משפחתית לכל התחנות ב 150 ₪ בלבד!
רכישת כרטיסים במזכירות מרכז תרבות דתי.
או סלפונית באשראי 04-8226517 או מזכירות אור וישועה- 04-8121048

מבוגרים וקשה להסתדר בבית?
זה הזמן לעבור -

בית דינה

דיוור איכותי למבוגרים

אות השרות המעולה
לשנת 2018

אות איכות הטיפול
לשנת 2018

אות הצטיינות
- קרן הנשיא
לטיפול איכותי בקשיש
לשנת 2018

מעון הורים באוירה ביתית ובהשגחה רפואית מלאה

בסמוך לקריית הטכניון, בשכונת נווה שאנן בחיפה, ברח' אדם הכהן היוקרתית,
בסביבה ירוקה, מטופחת ושקטה, שוכן לו כבר 70 שנה בית האבות בית דינה.

קהילת עצמאים ותשושי גוף | מחלקה סיעודית | חדרים מרווחים, מצוידים ומטופחים | גינה פורחת
| שרות רפואי מלא ע"י צוות רופאים וצוות אחיות | פעילויות ואירועים חברתיים

אנחנו מזמינים אתכם לפגישה אישית

צפיר קורצברג - מנהל בית דינה: 052-8381776

אדוה אלדר, עו"ס: 054-5273446 | שולי הורנפלד, עו"ס: 052-5257790

בית דינה - רח' אדם הכהן 3, נווה שאנן, חיפה | טלפון: 04-8323260

הקד

סמינר הנופש האיכותי

ארץ ומלואה

הרצאות, סיורים, התועודות והוויה ישראלית

בין המרצים בסמינר:

- הרב מרקי יוספי
- הרב חיים נבון
- הרב דוד סתיו
- סלח עקל
- אוריאל פינגרטן
- ד"ר מודכי קידר
- ד"ר קורט רווח
- ועוד...
- ד"ר ראובן גפני
- מנחם הורוביץ
- האלף במיל' גרשון הכהן
- יואל זילברמן - השומר החדש
- חיים זיסוביץ
- הרבנית ד"ר מיכל טיקוואנסקי
- ישעיהו אריאל

ראשון-רביעי, כ"א-כ"ד שבט תש"ף, 16-19.2.20

במלון חוף נחשולים

בסוויטות הייחודיות בארץ

הטל' הירוק:
02-9974222

www.eretzt1.info

פסטיבל השמחה היהודית

ה'תש"פ

סופ"שירה

מחירים מיוחדים
לחברי
אגודת המו"מ

חמישי - מוצ"ש, ד'-ו' שבט (30.1-1.2.20)

המופע המרכזי בערב חמישי ב'בית ניר' ביזנרן יעקב

ישו לפידות

זוכה פרס אקו"ם

במופע מלא עם 6 נגנים

ואני המתנגנה שלכם

זמר אורח

גילי ישראלוב

האירוח לפסטיבל לבחירה בין המלונות:

מלון עדן אין

בהשתתפות:

ד"ר מודכי קידר

והרב ד"ר חיים שרין

מלון נחשולים

בהשתתפות:

פרופ' אביגדור שנאן, הרב זאב הס

והרב פרופ' יואל שפרן

שישי: סיורים מודרכים באזור | שבת: הרצאות וסיור שבת

לפרטים
ומחירים:

יז ארץ אבותי
JERUSALEM

שמונה שאלות ועוד אחת על הרמב"ם בהלכות חנוכה

ונצחום בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול ולא היה בו אלא להדליק יום אחד נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים, לשנה אחרת **קבעום ועשאוּם ימים טובים בהלל והודאה**.

לכאורה אין שום חובת שמחה ושתייה בחנוכה, בניגוד לפורים. אבל בהלכות חנוכה, לאחר שהרמב"ם מספר את נס חנוכה, הוא מפתיע אותנו, והוא הפוסק היחיד שקובע בהלכות חנוכה ג': "ומפני זה התקינו... כ"ה בכסלו ימי **שמחה** והלל". מהיכן הוא לומד זאת? כנראה מהכתוב בתלמוד: "לשנה הבאה קבעום ועשאוּם ימים טובים בהלל והודאה". ימים טובים על פי הרמב"ם הם ימי משתה. וכן כתב רבנו מימון, אביו של הרמב"ם, בסיידורו (שרק קטע שרד ממנו): "ויתחייב כל, נכון לו לעשות משתה ושמחה ומאכל לפרסם הנס" (ג, ג).

4. מדוע חושדים בבני אדם שמא לא הדליקו?

הגמרא בשבת כג א כותבת: אמר רב הונא חצר שיש לה שני פתחים צריכה שני נרות. ואמר רבא לא אמרנו אלא משתי רוחות אבל מרוח אחת לא צריך. מה הטעם? האם משום החשד. איזה חשד? האם חשד העולם אפילו ברוח אחת יצטרך עוד נר? והאם בחשד של בני העיר אפי' משני רוחות גם כן לא יצטרך? לעולם משום החשד של בני העיר, ולפעמים הם חולפים מצד זה ולא חולפים בשני, והם אומרים כשם שבפתח זה לא הדליק, בפתח השני גם לא הדליק...

ומיכן אנו יודעים שחוששים לחשד? דתניא אמר רבי שמעון בשביל ארבעה דברים אמרה תורה להניח פאה בסוף שדהו. מפני גזל עניים, ומפני ביטול עניים, ומפני החשד ומשום "בל תכלה". 1. מפני גזל עניים שלא יראה בעל הבית שעה פנויה ויאמר לקרובו עני הרי זו פאה.

2. ומפני ביטול עניים שלא יהיו עניים יושבין ומשמרין עכשיו מניח בעה"ב פאה.

3. מפני חשד שלא יהיו עוברים ושבים אומרים תבוא מארה לאדם שלא הניח פאה בשדהו.

4. ומשום "בל תכלה". האם כולם אינם משום בל תכלה הם? **אמר רבא מפני הרמאיין:**

הרמב"ם בהלכות חנוכה ד י: חצר שיש לה שני פתחים בשתי רוחות צריכה שני נרות, שמא יאמרו העוברים ברוח זו: לא הניח נר חנוכה, אבל אם היו ברוח אחת מדליק באחד מהן. מדוע אנו כל כך חושדים במי שיש לו שני פתחים בשתי רוחות שמא לא הדליק?

אם מדובר ברמאי הרבה דרכים לפניו? ובאם מדובר באדם מן הישוב מדוע לא להאמין לו באם יש לו שני פתחים משתי רוחות? אלא אם כן נאמר שתקנה זו נתקנה בראשיתה. והיה עניין לחכמינו שידליקו כמה שיותר, ואפילו באותו בית משתי הרוחות... ולכן כתוב בהמשך בהלכות חנוכה ד יא:

אורח שמדליקין עליו בתוך ביתו אינו צריך להדליק עליו במקום שנתארח בו. אין לו בית להדליק עליו בו, צריך להדליק במקום שנתארח בו. ומשתתף עמהן בשמן. ואם היה לו בית בפני עצמו,

הרמב"ם מסיים את ספר זמנים בהלכות פורים וחנוכה בדיוק בארבעה פרקים. שנים לפורים, ושנים לחנוכה. הוא פותח את הלכות חנוכה בצורה חריגה בסיפור ההיסטורי של מה שקרה בחנוכה. וכך הוא כותב **בניסוחו המיוחד** בהלכות חנוכה ג':

א. בבית שני, כשמלכי יוון גזרו גזרות על ישראל, ובטלו דתם, ולא הניחו אותם לעסוק בתורה ובמצוות; ופשטו ידם בממונם ובבנותיהם, ונכנסו להיכל, ופרצו בו פרצות, וטמאו הטהרות; וצר להם לישראל מאד מפניהם, ולחצום לחץ גדול. עד שריחם עליהם אלוקי אבותינו, והושיעם מידם והצילם, וגברו בני חשמונאי הכוהנים הגדולים, והרגום, והושיעו ישראל מידם; והעמידו מלך מן הכוהנים, וחזרה מלכות לישראל **יתר על מאתים שנים, עד החורבן השני**.

ב. וכשגברו ישראל על אויביהם ואבדום בכ"ה בחדש כסליו היה, ונכנסו להיכל ולא מצאו שמן טהור במקדש אלא פך אחד ולא היה בו להדליק אלא יום אחד בלבד, והדליקו ממנו נרות המערכה שמונה ימים, עד שכתשו זיתים והוציאו שמן טהור. ג. ומפני זה התקינו חכמים שבאותו הדור שיהיו שמונת ימים האלו שתחילתן כ"ה בכסלו **ימי שמחה והלל ומדליקין בהן** הנרות בערב על פתחי הבתים בכל לילה ולילה משמונת הלילות להראות ולגלות הנס. וימים אלו הן הנקראין **חנוכה** והן אסורין בהספד ותענית כימי הפורים. והדלקת הנרות בהן מצווה מדברי סופרים כקריאת המגילה.

1. **מדוע הרמב"ם מספר במשנה תורה את כל סיפור החנוכה?** התשובה מפני שבפורים הסיפור מופיע במגילת אסתר שהיא "התורה שבכתב" של נס פורים. בחנוכה זה חג התורה שבעל פה, ויש לספר את הסיפור.

"חזרה מלכות לישראל יותר ממאתיים שנים". כלומר עד חורבן הבית השני.

ואם כך מדוע שמונה ימים? החג נקרא "חנוכה", כנראה על שם חנוכת המזבח, ומהאש של המנורה הדליקו את המזבח. ומפני שמצאו פך שמן טהור במקדש שלא היה בו להדליק אלא יום אחד בלבד, והדליקו ממנו שמונה ימים עד שכתשו זיתים והוציאו שמן טהור.

2. ועוד "עד החורבן". מדוע לציין הנס שעבר זמנו?

נזכור שתקופת החשמונאים נמשכה כשמונים שנה, ואחר כך תקופת הורדוס וממשיכיו עד החורבן של הבית השני. ואחר כך עוד כ-1800 שנים של גלויות. אם כן מה הטעם בהדלקת הנרות ובמיוחד בחיוב אמירת ההלל הגמור לאחר החורבן...? והתשובה, יתכן וכמו פורים שמציין את הישרדותם של היהודים בגלויות כך בחג החנוכה, תוספת פרסום האור הקטן של החנוכה שמר עלינו, גם בארץ ישראל...

3. חנוכה שמחה והלל - משתה ושמחה?

המקור במסכת שבת כא ב:

מאי חנוכה? דתנו רבנן בכ"ה בכסליו יומי דחנוכה תמניא אינון דלא למספד בהון ודלא להתענות בהון, שכשנכנסו יונים להיכל טמאו כל השמנים שבהיכל וכשגברה מלכות בית חשמונאי

משתלם לחנות במוצקין

**כרטיס חנייה רב שימושי
לכל השנה, תמורת 50 ₪!**

מתאריך 1.1.20 יש להשתמש בתו חנייה שנתי חדש
לשנת 2020 בצבע סגול בלבד במקומות החנייה המוסדרים.

תו חנייה במחיר 50 ₪ ניתן לרכוש מ-16.12.19
במקומות הבאים:

- מחלקת הגבייה בעירייה
- קפה בגושן, שד' משה גושן 2
- ציפורי לילה, שד' משה גושן
- קיוסק מרקו, רח' ויצמן 41
- קפה ספורט, שד' גושן 55
- "בונבון", רבמ"ד
- "ספר לי", רבמ"ד

- תו החנייה הינו שנתי ותקף לשנת 2020 בלבד
- התו מקנה שעתיים חנייה בלבד במקומות חנייה מוסדרים בתשלום
- יש צורך בתו בימים א'-ה' בשעות 08:00 - 19:00
ימי ו' וערבי חג שעות 08:00 - 13:00

סמנו את תחילת החנייה במדויק, הניחו את התו
במקום בולט על שמשות הרכב והקפידו לחזור
בזמן כדי למנוע אי נעימות וקנסות.

חפשו אותנו בפייסבוק

לם מרגלית א' שפי

ראינו שמותר להדליק נר חנוכה מנר חנוכה - ואין כאן ביזוי מצווה, שהרי הדלקה עושה מצווה, ואם כן בעת שמדליק עוסק הוא במצווה. אבל מה הדין לגבי הדלקת קיסם או גפרור מנר חנוכה אחר, האם זה אסור, משום ביזוי מצווה? או מותר? הראב"ד: אמר אברהם על ידי קיססא (קיסם).

המגיד משנה: במסכת שבת כב ב מחלוקת רב ושמואל, והלכה כשמואל, וכן פסקו הרי"ף ושאר הפוסקים.

ובהשגות התיר גם על ידי קיסם.. אבל כבר הכריחו הרמב"ן והרשב"א שעל ידי קיסם בוודאי אסור, כי בשעת הדלקת הקיסם אינו מקיים המצווה. ומותר רק כשמדליק מנר לנר ממש, וכגון בפטילות ארוכות.

הרמב"ם אינו מגלה את דעתו הברורה בעניין זה. כי מצד אחד להעביר את האש רק על ידי פטילות ארוכות זה לא פשוט, וצריך היה לכתוב את זה בפירוש בגמרא. ומצד שני יש הגיון בדברי הכסף משנה. **לפיכך הרמב"ם שתק מהעניין.**

8. מה המקור לכך שמצוות נר חנוכה, מצווה חביבה היא עד מאוד; הרמב"ם בהלכות חנוכה ד יב **כותב:**

מצוות נר חנוכה, מצווה חביבה היא עד מאוד; וצריך אדם להיזהר בה, כדי להודיע הנס, ולהוסיף בשבח האל והודיה לו, על הניסים שעשה: אפילו אין לו מה יאכל אלא מן הצדקה--שואל, או מוכר כסותו; ולוקח שמן ונרות, ומדליק.

המקור כנראה ממסכת מגילה כז ב. שאלו תלמידיו את רבי זכאי: במה הארכת ימים? אמר להם:.... ולא ביטלתי קידוש היום; אמא זקינה היתה לי; פעם אחת מכרה כפה (צעף) שבראשה והביאה לי קידוש היום.

והיות ונר חנוכה קדם לקידוש היום בגלל פרסום הנס, הרי שמצוות נר חנוכה חביבה היא עד מאד.

9. נר שבת קודם לנר חנוכה - משום שלום בית. בהלכות חנוכה ד:

יג הרי שאין לו אלא פרוטה אחת, ולפניו קידוש היום והדלקת נר חנוכה--מקדים שמן להדליק נר חנוכה, על היין לקידוש היום: הואיל ושניהם מדברי סופרים, מוטב להקדים נר חנוכה שיש בו זכרון הנס.

יד היה לפניו נר ביתו ונר חנוכה, או נר ביתו וקידוש היום--נר ביתו קודם, משום שלום בית: שהרי השם נמחק, לעשות שלום בין איש לאשתו. גדול השלום, שכל התורה ניתנה לעשות שלום בעולם, שנאמר "דרכיה, דרכי נועם; וכל נתיבותיה, שלום". מסקנת הרמב"ם בהתאם לתלמוד, שתמיד נר ביתו - והכוונה לנר של שבת - קודם לכל החיובים. ואם כן מדוע זה לא מופיע בפרק בהלכות שבת שם הרמב"ם מאריך בנושא הדלקת נר של שבת?

והתשובה היות והרמב"ם נוהג לסיים הלכות וסופרים בדברי מחשבה ובעקרונות מוסריים, מצא לנכון לסיים את הלכות חנוכה בעקרון היסודי "שכל התורה ניתנה לעשות שלום בעולם". לכן הוא ממש מסיים בפסוק במשלי ג יז: "דרכיה דרכי נועם, וכל נתיבותיה שלום".

אע"פ שמדליקין עליו בתוך ביתו, צריך להדליק בבית שהוא בו מפני העוברין.

5. כל דיני ההלל לכל השנה בהלכות חנוכה פרק ג: כל דיני ההלל לכל השנה מופיעים בהלכות חנוכה. מדוע? נכון שכל ענייני ההלל הם מצוות מדרבנן, אבל ההלל בחגים מתייחס לחגים מהתורה

יתכן וכל ההלל הומצא על ידי חכמים בתקופת חנוכה? משם, זה המשיך גם לחגים מהתורה. והדבר האחרון זה ראש חדש שאינו אלא מנהג בעלמא.

6. עונים בהלל הללויה 123 פעמים

יב מנהג קריאת ההלל בימי חכמים הראשונים, כך היה: אחר שמברך הגדול שמקרא את ההלל, מתחיל ואומר הללו יה, וכל העם עונים הללו יה; וחוזר ואומר הללו עבדי ה', וכל העם עונים הללו יה; וחוזר ואומר הללו את שם ה', וכל העם עונים הללו יה; וחוזר ואומר יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם, וכל העם עונים הללו יה. וכן על כל דבר, עד שנמצאו עונים בכל ההלל, הללו יה **מאה ושלוש ועשרים פעמים--סימן להם, שנתינו של אהרון. מה עניין זה אצל זה? ומה עניין הלל אצל אהרון הכהן? המקור בירושלמי שבת טז א:**

אמר רבי יהושע בן לוי אותה האגדה הכותבה אין לו חלק (לעולם הבא). החורשה (המהרהר בה) מתחרך (נשרף) והשומעה אינו מקבל שכר.

אמר רבי יהושע בן לוי אני מעולם לא הסתכלתי בספר אגדה, אלא רק פעם אחת הסתכלתי ומצאתי כתוב בה: **1.** מאה ושבעים וחמש פרשיות שכתוב בתורה דבר אמירה ציון כנגד שנתינו של אבינו אברהם דכתיב (תהילים סח) "לקחת מתנות באדם". וכתיב (יהושע יד) "האדם" הגדול בענקים. **2.** מאה וארבעים ושבעה מזמורות שכתוב בתהילים כנגד שנתינו של אבינו יעקב. מלמד שכל הקילוסין שישראל מקלסין להקדוש ב"ה כנגד שנתינו של יעקב שנאמר (תהילים כב) "ואתה קדוש יושב תהילות ישראל".

3. מאה ועשרים ושלוש פעמים שישראל עונים הללויה. כנגד שנתינו של אהרון. (תהילים קנ) "הללויה הללו אל בקדשו". לאהרון קדושו (תהילים קו) "לאהרון קדוש ה'". אפי' כן עדיין אני נבעת מאותו עוון בלילה.

7. האם מותר להדליק נר חנוכה מנר אחר על ידי קיססם? ובהלכות חנוכה ד ט: הדלקה עושה מצווה.

ט. נר חנוכה שהדליקו חרש שוטה וקטן או עכו"ם לא עשה כלום עד שידליקנו מי שהוא חייב בהדלקה. הדליקו מבפנים והוציאו דלוק והניחו על פתח ביתו לא עשה כלום עד שידליקנו במקומו. אחז הנר בידו ועמד לא עשה כלום, שהרואה אומר לצרכו הוא עומד. עשית שהייתה דולקת כל היום כולו למוצאי שבת מכבה ומברך ומדליקה שההדלקה היא המצווה ולא ההנחה. **ומותר להדליק נר חנוכה מנר חנוכה.**

נא לשמור על קדושת הגליון

כסלו תש"פ • דצמבר 2019 • שנה 23 • גליון 306

6

העיתון
לציבור
הדתי

מורשת

"לכו להצלחה"

תואר
ראשון
שני

נפתחה ההרשמה
לסמסטר אביב
לשנת תש"פ

מסלולים
נפרדים
לנשים ולגברים

השתלבות
בעבודה

מעונות
מסובסדים
בקמפוס

מרכז
סימולציות
חדשני

צמוד
לתחנת הרכבת
קריית מוצקין

**עקב הביקוש הרב למורים באנגלית/מתמטיקה
מחזור ייחודי נוסף לגברים יוצא לדרך!**

מסלול מצוינות (רג"ב)

תעודת הוראה לאקדמאים
מתמטיקה/אנגלית/היסטוריה/תג"ר/
תושב"ע/חינוך מיוחד/גיל הרך

תואר שני, M.Ed.
תג"ר/חינוך/אנגלית/
ייעוץ חינוכי

"ייעוץ חינוכי מיוחד באזור השרון"

תואר ראשון בחינוך
ובהוראה B.Ed.
על יסודי/יסודי/גיל הרך/חינוך מיוחד

תואר שני
אילנית: 04.8780022
ד"ר ערן ליוזון: 04.8780023

תואר ראשון
גברים: הרב ד"ר הראל שפירא 054.4931075
נשים: לימור לבקוביץ לבאן 050.4783256

פרשת מקץ מלכות יהודה

ד"ר חזות גבריאלי

הסיפור העלילתי של יוסף ואחיו, מרתק ומטלטל כפי שהוא לעצמו, בהתאם לדרכנו – במאמרים בקודמים, הסיבוגו את הדיון אל המובן ההיסטוריוסופי, אשר על פיו, התורה מלמדת אותנו באמצעות דמויותיהם של יוסף ויהודה על מוצאן של שתי המלכויות: מלכות יהודה ומלכות יוסף, אשר אופני הנהגותיהן מלוות אותנו עד ימינו. בפרשה זו אנו ניפגש ביתר שאת, עם האלטרנטיבה למלכות יוסף, בה עסקנו בפרשה הקודמת, הלא היא מלכות יהודה.

כזכור, במאמר לפרשת וישב, המתייחס אל מלכות יוסף, הדגשנו את ערך השלום והאחדות. יוסף הוא אמנם האיש שגורם בצעירותו ליריבות ומחלוקת בין האחים, אבל הוא עושה זאת ממניעים של רצון לשלום ולהדגשת חשיבותם של כל הגוונים בשבטי י-ה. לבסוף, הוא גם האיש אשר גורם לכולם להתאחד סביב רעיון הסגולה, סביב עקרונות וערכים משותפים. אצל יהודה אנו נראה דגשים אחרים, אשר במידה לא מועטה עומדים במתח ועתים בניגוד לשאיפת האחדות בכל מחיר.

קודם כל נעמוד על דמותו של יהודה האיש, כפי שהוא מתואר בפרשה. ומתוך כך ננסה לדלות את הפרשנות הנוגעת באופיה של מלכות יהודה כפי שהיא ניבטת מאישיותו ופעלו. על מנת לסקור את דמותו של יהודה, נתבונן בדברים שלהלן, אך ורק בהתייחסויות הישירות אל יהודה האיש במהלך הפרשה.

'מה בצע?' המנהיג השכלתן

את יהודה אנו פוגשים לראשונה, כאשר הוא מציג את עמדתו בשאלה מה יעשו האחים עם יוסף אשר בבור (בראשית לז, כו): **וַיֹּאמֶר יְהוּדָה אֶל אָחָיו 'מֶה בָּצַע כִּי נִהְרַג אֶת אָחִינוּ וְכִסִּינוּ אֶת דָּמוֹ!'** יהודה תופס בזה את תפקידו של האח הבכור אשר נפקד באותם רגעים. אמנם, גם ראובן הבכור הביולוגי ביקש להציל את יוסף, אבל הוא עשה זאת במרמה, הוא תכנן להוציא את יוסף בחשאי מאחורי גבם של אחיו, יהודה לעומתו, מגלה מנהיגות ועוצמה בכך שהוא מוכן לעמוד מול אחיו, עם כל היצרים והאמוציות, כל הכעס והשנאה שהם צברו כלפי יוסף, ובכל זאת – הוא פונה אל השכל שלהם, אל הצד הרציונלי שבהם. הטיעון של יהודה מצביע על חוסר התוחלת בהריגת יוסף: 'מה בצע כי נהרג את אחינו? יהודה משליט את השכל על הרגש. הוא מפעיל את הרציונליות גם בתוך אירוע מאוד אמוציונלי. הוא מציע לאחים להסתכל כמה צעדים קדימה ולראות כי הריגה סתמית לא תביא שום תועלת.

מכירת יוסף, אשר יוצאת אל הפועל, מובילה לטלטלה משפחתית קשה. יעקב מתכנס בתוך עצמו, ושוקע באבלו, ויהודה – ככל הנראה רדוף מחשבות ותהיות על הצעת המכירה – מחליט לנתק מגע עם המשפחה. **וַיְהִי בַעֲתָהּ הַהוּא וַיֵּרֶד יְהוּדָה מֵאֶת אָחָיו וַיֵּט עַד אִישׁ עַדְלָמִי וַשְּׁמוֹ חִירָה (לח, א).**

וירד.. ולא יסף

'בעת ההיא' – כפי שהקדמנו – ככל הנראה פרידת יהודה ממשפחתו באה על הרקע של מכירת יוסף. התורה מציינת את פרידת יהודה מעל אחיו - דווקא בלשון 'ירידה'. בדרך כלל, בצמוד לפעולת 'ירידה' אנחנו מצפים לירידה גיאוגרפית ממקום גבוה לנמוך. מדוע התורה מתארת את מעבר הדירה של יהודה כ'ירידה'? באופן אחד, נראה כי ניתן לייחס את הירידה, לעצם הפרידה מן האחים, כלומר יהודה 'יורד מן האחווה' שהיא מעלה מסויימת. או שהמדובר כאן על ירידה רוחנית כלשהי. 'ויט עד איש עדולמי ושמם חירה' – גם החיבור של יהודה אל חירה העדולמי מתואר במקרא בלשון שלילית, לא כתוב כאן כי הוא קבע את משכנו ליד חירה, ולא מסופר כאן על חברות מיוחדת שנרקמה ביניהם, ברמה האישית או העיסוקית. התורה מתארת את הקשר הזה כינטייה, כרוצה לומר – זו יציאה מן האחווה וסטייה מן הדרך הנכונה. יהודה, אשר באירוע הקודם הביא לידי ביטוי את מנהיגותו על אחיו ועמד בראשם עוזב את המשפחה, ונוטה לדרך שלילית.

כסלו תש"פ • דצמבר 2019 • שנה 23 • גליון 306

פרשת מקץ מלכות יהודה

כאמור, סבירה ההנחה, כי סיבת ה'ירידה' הזו היא מכירת יוסף. אירוע כזה עשוי להיות טריגר לירידה מתמשכת. הפרשיה אשר מתמקדת ביהודה פותחת במילה 'וירד', ואכן ככל שאנחנו נתקדם בפרשה נראה שיהודה רק הולך ומדרדר מדחי אל דחי.

פרק לח כולו סוטה לכאורה מן הנושא המרכזי, הוא מהווה הפוגה מן העלילה המרתקת של מעשה יוסף ואחיו. לשם מה אנו מפסיקים באמצע במעשהו של יהודה? למה התסבוכת המשפחתית של יהודה עם תמר כלתו, והקשרים המפוקפקים שלו עם יושבי הארץ חשובים כל כך כדי שהתורה תקדיש להם פרשיה, ולהפסיק בה את העלילה המרכזית?

התשובה לכך פשוטה, שיאו של מעשה יוסף ואחיו מגיע בפרשה הבאה במפגש החזיתי בין יהודה ליוסף. כדי שנבין את 'ויגש אליו יהודה' (מד, יח) – אנחנו מוכרחים להבין מיהו יהודה, ומה עובר עליו במקביל באותה תקופה. יתר על כן, על פי שיטתנו בביאור הפרשיות, התורה מגידה כאן לראשונה בין שני מיני המלכויות בישראל. כפי שהפרשה מלמדת אותנו על מלכות יוסף כבר בחלומותיו ודבריו, כך אנו למדים על מלכותו של יהודה דווקא מן הפעולות שלו בפרק לח.

וַיָּרָא שֵׁם יְהוּדָה בֶּת אִישׁ כְּנַעֲנִי וְשֵׁמוֹ שׁוּעַ וַיִּקְחֶהּ וַיָּבֵא אֵלָיו. יהודה לא רק עובר דירה ועושה עסקים עם המקומיים אנשי כנען, הוא נושא אישה כנענית, עובדת אלילים. משפחת העברים הקפידה עד-כה לישא נשים מן המשפחה. הכנענים נחשבו לבזויים שבעמים, והחיבור עימם היה אצל האבות מעשה לא ראוי, מחוץ לתחום. יהודה מתחתן עם גויה.

וַיְהִי עַר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינֵי ה' וַיִּמְתֵּהוּ ה'. יהודה קורא לבנו ער, כנראה משום שהוא מעוניין לסעת בו את תכונת העירנות והדינמיות. אבל התורה משחקת באותיות 'ער' ומוציאה ממנה את המובן השלילי, בסיכול אותיות 'ער' הוא 'רע'. התורה לא מפרטת מה היתה רעתו של ער. אבל התורה מדגישה את הקשר אשר ישנו בין רעה זו לבין היותו של ער - 'בכור יהודה'. לא משנה מה היתה רעתו של ער – הכתובת לרעה זו מצויה אצל האב – יהודה. 'בכור יהודה רע'. בחירתו של יהודה לנהל את חייו בסביבה כנענית ולשלב בין התרבות העברית הישראלית לתרבות המקומית האלילית – היתה בחירה רעה, אשר סופה היה בהתגברות הכנעניות. אחר מותו של ער הבכור, תמר מתייבמת על ידי אחיו און (פס' ח), אשר חוטא בהוצאת שכבת זרע לבטלה על ידי משגל נסוג (פס' ט). לפי חז"ל גם ער חטא באותו חטא, ועל כן סופם של שניהם היה דומה, כלשון הכתוב (פס' י): **וַיֵּרַע בְּעֵינֵי יְהוָה אֶשֶׁר עָשָׂה, וַיִּמָּת גַּם אָתּוֹ.**

יהודה לא מכיר בעובדה המצערת, אשר מותם של בניו מיוחס אחר מעשיהם הרעים. והוא מטיל את ה'אחריות' לכך על תמר כלתו: **וַיֹּאמֶר יְהוּדָה לְתָמָר כִּלְתּוֹ: "שְׁבִי אֵלַי בֵּית אָבִיךָ עַד יִגְדַּל שְׁלֶה בְנִי", כִּי אָמַר: "פֶּן יָמוּת גַּם הוּא כְּאָחִיו, וְתִלְדָּ תִמָּר וְתִשָּׁב בֵּית אָבִיהָ (פס' יא).** ההתנהלות של יהודה מול אלמנת שני בניו מצביעה על המשך ההדרדרות שלו. במקום לקחת על עצמו את האחריות למצבה, במקום להירתם בדאגה לכלתו האומללה – הוא מרחיק אותה מביתו, כדי שהיא לא תגרום מוות גם לבנו הצעיר. גם את העובדה הזו, יהודה מסתיר מתמר, וכלפי חוץ הוא מתאר את עצמו כדואג ומתחשב. הרמאות הזו, רחוקה מאוד מיהודה שאנו הכרנו במכירת יוסף. הנכלוליות, והחשש מלעמוד אחר מעשיו – לא מאפיינים את יהודה, הם מסמלים את ירידתו.

וַיִּגְדַּל לְתָמָר לְאִמֶּר: "הִנֵּה חָמִיד עָלָה תִּמְנָתָה לְגַז צֹאנִי". וְתָסַר בְּגָדֵי אֶלְמָנוּתָהּ מֵעֲלֶיהָ וְתָכַס בְּצִעֶיהָ וְתַתְּעֶלְף וְתִשָּׁב בְּפֶתַח עֵינַיִם אֶשֶׁר עַל דֶּרֶךְ תִּמְנָתָה, כִּי רָאָתָה כִּי גָדַל שְׁלֶה וְהוּא לֹא נִתְּנָה לוֹ לְאִשָּׁה. וַיִּרְאֶה יְהוּדָה וַיִּחְשְׁבֶהָ לְזוֹנָה, כִּי כִסְתָה פָּנֶיהָ (יג-טו). לכאורה כיסוי הפנים אמור להיות ביטוי לצניעות, ובטח שלא לזנות, אבל אדם רואה מהרהורי לבו. עצם הזיהוי של תמר כזונה – מלמד אותנו על הדרדרות נוספת במצבו הרוחני של יהודה, הוא פועל וחושב כמו הכנענים המקומיים.

דוגמא נוספת לחשיבה הכנענית, אנו מוצאים כאשר יהודה מבקש לשלם לאותה זונה את שכרה, והשליח לא מוצא אותה (פס' כב-כג): **וַיִּשָּׁב אֶל יְהוּדָה, וַיֹּאמֶר: "לֹא מִצָּאָתִי, וְגַם אֲנִשִּׁי הַמָּקוֹם אָמַר: לֹא הִיָּתָה בָּזָה קִדְשָׁהּ". וַיֹּאמֶר יְהוּדָה: "תִּקַּח לָהּ פֶּן נִהְיָ לְבָז, הִנֵּה שְׁלַחְתִּי הַגָּדִי הַזֶּה וְאֵתָה לֹא מִצָּאָתָה". יהודה לא משלם בגלל שהוא חייב לעשות זאת על פי דין. וגם לא אכפת לו שדבר היותו עם הזונה ייוודע ברבים, הראיה שהוא שולח שליח לחפש את אותה עבורו. כן מפריע לו, שאנשים יאמרו, כי יהודה הוא אדם שעושה עסקים עם מישהו ולא משלם. הדימוי שלו כסוחר מוצלח ואמין מפריע לו. המניע הזה מורה על חשיבה כנענית אינטרסנטית.**

פרשת מקץ מלכות יהודה

וַיְהִי כַּמֶּשֶׁלֶשׁ חֳדָשִׁים, וַיָּגֵד לַיהוּדָה לְאָמֹר: "זֶנְתָה תִּמְרָךְ כְּלֶתֶךָ, וְגַם הִנֵּה הָרָה לְזָנוּנִים", וַיֹּאמֶר יְהוּדָה: "הוֹצִיאוּהָ וְתִשְׁרַף!" (פס' כד) ניתן ללמוד מכאן כי יהודה צבר כח בין הכנענים, והוא יכול לצוות על שריפת תמר בהבל פיו. תוכן השמועה אשר באה אל יהודה אודות הריונה של תמר - מזכיר לו את היותה 'כלתו', וכי היא 'הרה לזוננים', מובן כי הדברים ממלאים את יהודה בושח וכי הם עשויים אולי לפגוע במעמדו החברתי. מאידך, יהודה אמור לגלות הבנה למצבה של תמר, בייחוד אחר שהיא הופקרה על ידו, מה גם, שלא מכבר הוא עצמו חטא במעשה של זנות. אבל יהודה – לא מוכן לשאת את הבושה, ומיד מורה על שריפתה. אפשר לומר שהציווי הה על הריגת תמר הוא נקודת השפל העמוקה ביותר בירידתו של יהודה.

הוא מוצאת, והיא שולחה אל חמיה לאמר: "לאיש אשר אלה לו אנכי הרה", ותאמר: "הקר נא, למי החתמת והפתילים והמטה האלה?" (פס' כה) מן הרגע שתמר מציגה את ראיותיה בדמות החותמת והפתילים, יהודה עומד במבחן. הוא יכול היה להמשיך את הקו בו החל, לכחש בעדותה של תמר ולהתיר אותה להריגה. אפשר והוא היה מוצא לכך צידוקים המניחים את הלב, כי הנוק העשוי להיגרם מפרסום שכזה עשוי להיות כל כך גדול. בנו של יעקב, זנה עם כלתו שלו, אלמנת שני בניו, הרי אין לך חילול ה' גדול מזה, ומה יהא עם הבשורה הגדולה של המונותאיזם? יכול להיות שעדיף לתת לתמר להיחרג. אבל יהודה לא נוהג כך (פס' כה) **וַיִּכַּר יְהוּדָה וַיֹּאמֶר: "צִדְקָה מִמֶּנִּי, כִּי עַל כֵּן לֹא נִתְּתִיהָ לְשֵׁלָה בְנִי", וְלֹא יוֹסֵף עוֹד לְדַעְתָּהּ.**

סיום הפרשה מצביע על עצירת המגמה. המילים 'ולא יסף' מתכתבות עם תיבת 'וירד' שבאה בפתח הפרשה. בדינה של תמר יהודה הגיע אל השפל הגדול ביותר, והתורה רומזת 'ולא יסף'. הירידה נעצרת כאן. מן המילים 'צדקה ממני ואילך'. מתחילה העליה של יהודה, אשר מגיע אל שיאו בפתחה המטלטלת של פרשת ויגש.

שובו של המנהיג השכלתן

וכך, כאשר יעקב מהסס מלשלוח את בנימין עם אחיו – יהודה שב ומגלה את כושר המנהיגות שלו. וכמו בסיפור המכירה, יהודה מונחה על ידי השכל. יעקב, לא מסוגל נפשית לאפשר לבן הזקונים שלו, הבן אשר נותר לו מאשתו האהובה, לעזוב את הבית ולהסתכן באבדו (מב, לו): **וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יַעֲקֹב אֲבִיהֶם: "אֲנִי שֹׁכֵלֶם: יוֹסֵף אֵינְנוּ וְשִׁמְעוֹן אֵינְנוּ, וְאַתָּה בְנִימִן תִּקְחוּ? עָלִי הִיוּ כְלָנָה".** גם כאן ראובן מנסה ליטול על עצמו את תפקיד האח הבכור, אבל הוא עושה זאת באמצעות טיעון רגשי, קיצוני למדי (שם, לו) **וַיֹּאמֶר רְאוּבֵן אֶל אָבִיו לֵאמֹר: "אַתָּה שָׁנִי בְנִי תָמִית אִם לֹא אֲבִיאֲנוּ אֵלֶיךָ. תָּנֵה אֹתוֹ עַל יָדִי וְאֲנִי אֲשִׁיבֶנּוּ אֵלֶיךָ".** מובן שהטיעון הזה לא משכנע את יעקב, מה תועלת יש לו בהריגת שני נכדיו, בני ראובן? (שם, לח) **וַיֹּאמֶר: "לֹא יֵרֵד בְנִי עִמָּכֶם, כִּי אֲחִיו מֵת וְהוּא לְבָדוֹ נִשְׁאַר, וְקִרְאָהוּ אֲסוֹן בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר תֵּלְכוּ בָּהּ וְהוֹרְדְתֶם אֹת שִׁיבְתִּי בְּיָגוֹן שְׂאוֹלָה".** כאמור, יהודה – פונה אל השכל, הוא מסביר לאביו, כי ההימנעות מיציאת בנימין עשויה להביא כליה על כל משפחת ישראל (מג, ג-ה): **וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוּדָה לֵאמֹר: "הַעֵד הַעֵד בְּנִי הָאִישׁ לֵאמֹר: "לֹא תִרְאוּ פָנִי אֲחִיכֶם אֲתֹכֶם. אִם יִשָּׁף מִשְׁלַח אֹת אֲחִינוּ אֲתֵנוּ - נִרְדָּה וְנִשְׁבְּרָה לָךְ אֶכֶל. וְאִם אֵינְךָ מִשְׁלַח - לֹא נֵרֵד, כִּי הָאִישׁ אֲמַר אֵלֵינוּ: לֹא תִרְאוּ פָנִי אֲחִיכֶם אֲתֹכֶם" אֵין לָנוּ בְרִירָה אֵלָּא לָרֶדֶת עִם הַנֶּעֱר מִצְרִימָה, כִּי הַהִישָׁאוֹת כֹּאן - דָּנָה אֶת כּוֹלָנוּ לַמּוֹת. וְכֵן יְהוּדָה רֹכֵשׁ אֶת אֲמוֹנוֹ שֶׁל אָבִיו בְּטִיעוֹן רַצְיוֹנָלִי (שם, ח-ט): **וַיֹּאמֶר יְהוּדָה אֶל יִשְׂרָאֵל אָבִיו: "שְׁלַחָה הַנֶּעֱר אֲתִי, וְנִקְוָמָה וְנִלְכָּה, וְנִחְיָה וְלֹא נָמוֹת גַּם אֲנַחְנוּ גַּם אַתָּה גַּם טַפְנוּ. אֲנִכִּי אֶעֱרְבֶנּוּ, מִיָּדִי תִּבְקָשׁנוּ. אִם לֹא הִבִּיאתִיו אֵלֶיךָ וְהִצַּגְתִּיו לְפָנֶיךָ - וְחִסָּאתִי לָךְ כָּל הַיָּמִים.****

כאשר אחי יוסף עומדים בפניו בפעם השלישית, כלומר אחר שהם מוחזרים בעוון גניבת הגביע – יהודה מוצג כמנהיג הבלתי מעורער שלהם (מד, יד): **וַיָּבֹא יְהוּדָה וְאָחִיו בֵּיתָה יוֹסֵף. וְאַחֵר שִׁיוֹסֵף מִטִּיחַ בָּהֶם אֶת אֲשֵׁמַת הַגִּנְיָבָה - יְהוּדָה עוֹנֶה לוֹ בְּשֵׁם כָּל הָאֲחִים. הוּא פוֹתַח אֶת דְּבָרָיו בַּלְשׁוֹן תַּחֲנוּנִים (שם, טז): **וַיֹּאמֶר יְהוּדָה: "מָה נֹאמַר לְאֲדֹנִי? מָה נִדְבֵר וּמָה נִצְטָדֵק? הָאֱלֹהִים מֵצֵא אֶת עֹוֹן עַבְדֶּיךָ, הֲקֵנוּ עַבְדִּים לְאֲדֹנִי, גַּם אֲנַחְנוּ גַּם אֲשֶׁר נִמְצָא הַגִּבְעִי בְּיָדִי" וְהוּא מִמְשִׁיךְ בְּרַגְעִי הַשִּׁיא שֶׁל מִנְהִיגוֹתוֹ כֹּאשֶׁר הוּא מִתְעַמֵּת עִם יוֹסֵף פָּנִים אֶל פָּנִים בְּדִבְרִים קָשִׁים אֲשֶׁר בִּפְתַח פְּרֶשֶׁת וִיגֶשׁ.****

'אתה יודוך אחיך'

חז"ל במדרש, מצביעים על רגע המפנה של יהודה – ההודאה לדברי תמר – כעל הרגע המכונן של מלכותו. זה לשונם (בראשית רבה (וילנא) פרשת ויחי פרשה צט):

20-21.1
2020

כ"ג-כ"ד סבת
שני-שלישי

חדש
בחיפה

אמור & more

מטיילים בגולן עם
מרכז תרבות דתי נו"ש
סיור מפלים וזרימות חורף

זמן גולן

יום שני // כ"ג סבת // 20.1

- 8:00 יציאה ממרכז תרבות דתי נווה שאנן חיפה
עצירת רענון בדרך
מפל ע"ט - מבט מטווח קרוב על אחד המפלים המרשימים בגולן, נשמע על זרימות הנחלים ומפלי רמת הגולן
ארץ נחלי מים - מאגר סמך - נצא להליכה קצרה על שביל הגולן לאורך מאגר סמך, נשלב מבט על נחלי הגולן והדרכה מרתקת על פרויקט המאגרים
חניון דליות - פריסת קפה וארוחת צהריים קלה בחורשת קקיל גינוחה
אל המעיין - ביקור בעין פיק - נוקסם מהמרחבים הידועים ונשמע על מערכת המים המיוחדת לעיר הרומית סוסיא
טיילת מצוקי האון - נסיים את היום בהליכה גינוחה לנוף הכנרת, נתעדכן במצב הכנרת, נשמע על הקרב על המים בשנות השישים למול הסורים שישבו על הרמה
הגעה למתחם האירוח והתארגנות 17:00
ארוחת ערב 18:30
ימים ראשונים בגולן - הרצאה מרתקת וסיפור אישי על חידוש ההתיישבות בגולן והעורף האזרחי במלחמת יום הכיפורים 20:00

יום שלישי // כ"ד סבת // 21.1

- 7:30 ארוחת בוקר
9:00 יציאה לטורבינות הרוח - נצא לצפון הגולן נבקר בטורבינות ונשמע על האיוון האקולוגי העדין בגולן
אל הר החרמון - (במידה ומושלג נבקר בחרמון המושלג) תצפית נמרוד והליכה קלילה על שביל הגולן אל ברכת רם
עצירת ארוחת צהריים בחניון הורדרה - נשמע באתר הורדרה קצרה על הקרבות במקום במלחמת ששת הימים
לאורך הירדן ההררי - סיור קצר בירדן ההררי, נתרשם מזרימת המים, ומהנוף הפסטורלי
חאן ירדה - נסיים את הסיור בתצפית חאן ירדה, נשמע על החקלאות העמק ועל ימי מלחמת העצמאות
סיום משוער ויציאה לחיפה 17:00

עלות לאדם בחדר זוגי: 675 ₪ | מחיר מיוחד לנרשמים עד 6/1 - 600 ₪

הכל כלול: הסעה, הדרכה, אירוח, פריסת צהריים בשטח, הרצאה, פינת קפה צמודה באירוח, ארוחת ערב-בוקר-נארות צהריים לפרטים והרשמה: מרכז תרבות דתי נו"ש, רחוב התיכון 39 04-8226517 | עיריית - 054-5290230 | ניר - 050-6923726

פרשת מקץ מלכות יהודה

יהודה אתה יודוך אחיך, אמר לו הקדוש ברוך הוא אתה יהודית במעשה תמר יודוך אחיך להיות מלך עליהם, ידך בעורף אויביך, זה דוד שהוא עומד ממנו, דכתיב ביה (שמואל ב כב) ואויבי תתה לי עורף.

מלכות יהודה נקבעת על פי שלשה עקרונות – הניבטים מפעולתו של יהודה במעשה תמר :

א. **היכולת להודות בכישלון.** ישנה גישה, המצדדת בחיזוק כחה של המלכות והצגתה כצודקת ומוצלחת כמעט תמיד, כדי לשמור על יציבות שלטונית ועל כבוד המלכות. אולם, יהודה מלמד אותנו שמלכות צריכה להודות בכישלון. צריך שתהא לה ביקורת כלפי עצמה. רק כך ניתן ללמוד ולהתקדם וממילא להגיע להישגים מדיניים ואחרים. מי שיש לו כוחות נפש להודות על טעותו – יש לו אותם כוחות נפש של גבורה, להתקדם ולהצליח: **'איזהו גיבור הכובש את יצרו'.**

ב. יש כאן פן נוסף. ההודאה היא גם **קידוש שם שמיים**. הכנענים אשר היו עדים להודאתו של יהודה, בודאי עמדו נדהמים אל מול דבריו. לא סביר שהם ציפו מן האיש ההחלטי הזה להודות בטעותו מול פני כלתו 'הסוררת'.

ג. **היכולת לעצור את ההדרדרות** גם כאשר מצויים במדרון חלקלק, ונגד כיוון התנועה. עצירה עוד קודם שמגיעים לשפל – הינה יכולת סבירה ואפשרית. אבל עצירה ועליה בחזרה – הינה חידוש עצום ויכולת הירואית מיוחדת מאוד. ה' רואה את התנהלותו של יהודה ומייחס אחריו את המלכות.

במאמר הקודם ביארנו, כי מלכות יוסף מחפשת אחר המכנה המשותף הנמוך ביותר האפשרי בכדי ליצור אחדות בין שנים עשר השבטים. יוסף נלחם על אחדות בין האחים כמעט בכל מחיר, הוא משתדל להביא את עם ישראל למקום הגבוה ביותר שאפשר, אבל בכל מקרה הוא מחוייב להיותו הגורם המאחד. הוא משתמש ברעיון האחדות כדי ליצור גיבוש סביב רעיון מסויים, גם אם היישום של הרעיון הזה קלוש מאוד.

יהודה אינו כן, הוא מצביע על עוצמות חיוביות שיש בעם ישראל, האחדות איננה בכל מחיר, יהודה אומר 'יש בי כוחות לצאת ממשבר'. בשעות קשות יהודה מוציא את עצמו ואת מי שהולך אחריו תוך אחיזה עיקשת בערכים ובקדושה. לפי דרכו אין להיאחז באחדות בכל מחיר, אלא בערכים ובאמת הקודמים לכל. מלכות יהודה מבקשת לפרוץ דרכים חדשות (הוא קורא לבן הנולד מתמר - 'פרץ'). יהודה לא מהסס, הוא מעז, פועל ולא מפחד להלך בדרכים חדשות, בוחר בדרכו ושועט קדימה. מלכות יהודה היא מלכות הנושאת את המאפיינים הללו, היא מלאת ביטחון עצמי וכוחות של יוזמה ויצירה.

את שלטונו של יהודה אפשר לסמל בסימן היוי', ירידה מגובה מסויים אל נקודת שפל וממנה עליה ימינה - אל מקום גבוה יותר מן הנקודה שבה החל הסימון. כך מתואר סיפורו של יהודה במקרא, וכך היא מלכותו. היכולת לתפקד במצבי קשה ולהפיק מהם את המיטב – היא הכשרון של יהודה. חז"ל אומרים (מועד-קטן טז:), על דוד המלך כי הוא 'מקים עולה של תשובה'. סגנון השלטון שלו מתבסס על האדיאל של מלכות יהודה – הלא הוא רעיון התשובה.

מלכות יהודה לימינו

בדורות האחרונים אנו עדים לתהליך תשובה שעובר על עם ישראל כולו – השיבה אל ארץ ישראל. היציאה אל הגלות, והחזרה הימנה אל ארץ ישראל – מסמנים אף הם את תנועת היוי' של מלכות יהודה. ולא לחינם הגאולה האחרונה מתוארת בפיות עם ישראל לאורך כל הדורות בעיקר על ידי ביאת משיח בן דוד.

במקביל, התורה חוזרת לספר לנו על יוסף, אשר פותר את חלומות שר המשקים והאופים. יוסף מחדש בפתרון החלום כי ישנו חטא אשר יש עליו תשובה, ויש חטא שאין עליו תשובה. שר המשקים אשר שמר על היין מכח משמר ולא שגה כלל בתהליך הייצור שלו – זכאי לחנינה מאת המלך, כי החרק שנכנס לבסוף אל הכוס עשה זאת מחוסר תשומת לב, ולא במזיד או ברשלנות. שר האופים לעומת זאת התרשל במלאכתו, ואשר על כן – אין רפואה למכתו. בהתאם למה שתואר בפרשה הקודמת – יוסף הוא 'הצדיק', מנקודת מבטו יש מקום לתשובה, אבל לעולם יש לבחון את התשובה

פרשת מקץ מלכות יהודה

בהתאם לחומרת המעשים שנעשו. מצד שני, מלכות יוסף מבטאת את הרצון לאחדות בין כל חלקי הממלכה, ובאמת יוסף עצמו הוא הגורם בסוף התהליך לאחדות בין כל האחים. רק כאשר הם עומדים לפניו הם אומרים: **'כולנו בני איש אחד נחנו'**.

יוסף מצטייר בתורה כמי שמתחילה קרא את כל התהליך. ברור לו לאורך כל הדרך שההשגחה מביאה להגשמת חלומותיו. האם יוסף יודע שיש כח נוסף בין אחיו שעתידי לצוץ ולהתגלות?

ברור מן הכתובים, כי יוסף מגיע למסקנה שעם ישראל ירד עכשיו למצרים – על מנת לעמוד של שתי רגליים מבחינה פיזית. יוסף הוא המשביר, והמכלכל של משפחת ישראל, והוא מנחם את אחיו בטיעון הזה בדיוק "כי למחיה שלחני האלהים לפניכם". יחד עם זאת, יש בסיס להנחה כי יוסף מבין שישנו מבין האחים מאן-דהוא אשר הולך להנהיג את העם אחריו. יוסף – מעמיד את אחים שלו במבחן כל העת – כי הוא מחפש כל הזמן מי הוא המנהיג האלטרנטיבי שימשול בהיעדרו. יוסף מרגיש שבין האחים יש כח נוסף, אשר עבורו הוא סולל את הדרך.

מדברים הרבה על הפער שבין 'משיח בן יוסף' למשיח בן דוד. אבל 'משיח' הוא לא רק אדם ספציפי. לפי הרמב"ם בכל אופן (ה' מלכים פ"ב), המשיח מסמל גם תקופה מסויימת 'ימות המשיח'. הנביא מתאר את משיח בן-דוד כ'**עני ורוכב על חמור'** (זכריה פרק ט פס' ט), וכוונתו להצביע על כך שהמשיח עתיד לבנות קומה רוחנית על-גבי החומריות. לפני שיגיע המשיח, אנחנו צריכים לבנות את החומריות שלנו. עם ישראל צריך להתבסס בארצו, להקים את השלד החומרי, את המבנה המדיני-חברתי הממשי, ובשלב זה לדאוג לאחדות אפילו סביב המכנה המשותף הנמוך ביותר. זהו כוחו של משיח בן יוסף. משיח בן דוד לעומת זאת מבקש להיתלות ולהיאחז בערכי הקדושה, הוא לא רואה את אחדות כשלעצמה כערך עליון.

בימים אלו עם ישראל עסוק במעבר בין שאלות סביב מימד הקיום, לשאלות הנוגעות למימד זהות, על הערכים שרוחניים שיש להתאגד סביבם. זהו בדיוק המעבר בין משיח בן יוסף למשיח בן דוד. נראה יותר ויותר כי העת ממשמשת ובאה, ויגיע הזמן, אשר בו אנו נצטרך להגיע לברור זהותנו הרוחנית. בעשורים האחרונים עם ישראל עמד על שתי רגליים מבחינה כלכלית-חומרית. אבל עם ישראל יצטרך להגיע אל המנוחה והנחלה גם מן הבחינה הרוחנית. בשביל להגשים זאת, עלינו לאחוז בדרכו של יהודה, להציב לעצמנו אתגרים בתחום הרוחני והמוסרי, ולעמוד בהם מתוך תחושת עוצמה, בכוחו המוסרי הפנימי. או אז - תרום קרנו של משיח בן דוד.

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות והכתבות. כל הזכויות שמורות – אין להעתיק, לצלם או לבצע כל שימוש במודעות, מאמרים, או חלק מהם רעיונות וגרפיקה שבוצעו ע"י המשרד, הינם חומר השייך למו"ל וכפופים להגנת זכויות יוצרים ואין לעשות בהם שימוש ללא רשותו בכתב של המו"ל.

אנא המנעו מקריאת העיתון בזמן התפילה!
לתגובות, רעיונות או הצעות אנא כתבו לנו לדוא"ל:

moreshet1@barak.net.il

העיתון
לציבור
הדתי

מורשת

טל' המערכת: 04-8407780 פקס: 04-8407790
משרד: רח' השיש 6, מפרץ חיפה. מען למשלוח דואר: ת.ד. 2313 ק. מוצקין
מנהל המערכת והמו"ל: צבי מלך עורך: משה כספי
עיצוב גרפי: סטודיו מורשת
כותבים: הרב מרדכי זמיר, ד"ר גבריאל חזות,
אלדד זמיר, נסים שקלים, אהובה קליין ועו"ד עופר מרום.

כסלו תש"פ • דצמבר 2019 • שנה 23 • גליון 306

13

העיתון
לציבור
הדתי

מורשת

פסח מלכותי

הגיאורגיה

Georgia Palace Hotel & SPA

Yochai Kfir

מבצע דמי חנוכה ל- 50 חדרים
ראשונים!

החזן והזמר אבריימי רום

גלאם מהדרין לא שרויה ללא קטניות
מיזלם ואסרקציות לכל המשפחה
מופעים, הרצאות ומועדון ילדים

חוף ים פרם, בריכות חיצוניות ופנימיות
ריזורם ענק של מגרשי ספורט, בריכות ומחקני שעשועים
אנג' ספא וחדר כושר איכותי
10 ימים - פנסיון מלא - כיד המלך!

פסח איכותי מול כנרת וים

לא שרויה ללא קטניות בפיקוח הרה"ג עזריאל קוזניץ

פסח ברימונים והריה קו ראשון לים

רויאל פלזה סבריה מול החוף הנפרד

תוכנית מופעים, מיזלים מודרכים, מועדון ילדים, שיעורים והרצאות

077-7144007 050-5444039 אורית 050-5888814 אלי

הנופש
מאירמן נופש ותיירות

16 שנים של נופש ואיכות

חפשו אותנו
בחנות
האפליקציות
עידן 2000

Available on the iPhone
App Store

Google play

סניף קריות

מבצעים מיוחדים ונבחרים לכבוד חנוכה!
ניתן לצפות בקטלוג המלא של עידן 2000
בפייסבוק וגם באפליקציה

**קטלוג חנוכה
של עידן 2000
כבר אצלכם...**

בובה עם ערכת רופא
בובה אינטרקטיבית עם מנזן אבזורים

מחיר ממוצע **129**

מרכז יצירה דו-צדדי
שולחן יצירה

מחיר באפליקציה **59** מחיר ממוצע **79**

מכונית סופר ספורט
עם הנה שילט רחוק! מגניבה במיוחד

מחיר באפליקציה **29** מחיר ממוצע **39**

עגלת עריסה לבובה
עשויה שלדת מתכת.
מתקפלת בקלות

מחיר באפליקציה **69** מחיר ממוצע **89**

בובת טליה
התינוקת הראשונה שלי
בובה דוברת עברית

מחיר ממוצע **129**

מיטת מתכת
דגם ספואר לבובה
עם כרית וכיסוי מיטה

מחיר באפליקציה **69** מחיר ממוצע **89**

פליימוביל
כארט שועשועים

מחיר ממוצע **129**

פליימוביל
נסיכת יום הולדת. מארז נשיאה

מחיר ממוצע **129**

מארז גומילום
ליצירת 48 צמידים. כולל 48 גומיות.
וערכה סיועדת להכנה

מחיר ממוצע **19**

04-833-0360

BIG
קריות

סניף קריות מתחם BIG

התמונות להמחשה בלבד *מוגבל ל-1 יח' ללקוח ממוצר *המחירים בקטלוג כוללים מע"מ *המבצעים בין התאריכים 20.12.19-3.1.20 או עד גמר המלאי המוקדם מביניהם *ייתכנו שינויים בסוג ו/או יצרן המוצר *אין כפל מבצעים *לכל הפריטים המתפרסמים בקטלוג קיים ברשת מלאי של לפחות 30 יח' *ייתכן כי מוצר מסוים יהיה חסר בחלק מחנויות הרשת עקב בעיות ייבוא *ט.ל.ח

התכתבות וואטצ-אפ קלאסית

בשמחה ושיהיה בהצלחה רבה בבית הדין. אשמח לנסות ולהמשיך לעזור ככל שאוכל.

(כעבור ארבעה ימים).

שכחת את החברים שלך?? נו, ספרי איך היה?

חחחח.. עברתי ברוך השם!!!
לא שאלו אותי כמעט שאלות הלכה.

איזה יופי, מזל טוב!
יהי רצון שתהיי בת נאמנה לעם היהודי לאורך ימים ושנים!!

סתם ממש נלחצתי... בעזרת השם! וממש תודה! עזרת לי מאוד במלא שאלות וזה לא מובן מאליו בכלל!

לא נעים לי לקלקל את השמחה, אך חשוב לי להדגיש שמעכשיו נכנס לפעולה אצלך היצר הרע של היהודים שהוא הרבה יותר אכזרי ומתוחכם..

רגע, מה הכוונה היצר הרע?

הכוונה למה שמושך ומפתה לכיוונים אחרים ממה שההלכה אומרת.

אל דאגה, אפשר להיות יותר חכם ממנו ולא ליפול לפח.

נכון, אבל יש משפט חזק שאומר: 'גדול המצווה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה'. מכירה?

כן, אך אני לא בטוחה שהיצר הרע קשור ממש ליהדות כי זה נמצא בכל בן אדם. לא ככה?

את בתחילתה של דרך חיים חדשה ופחות מוכרת. זה אומר שכרגע את בהתלהבות ובראבאק מכל המצוות החדשות, אך ברגע שתתרגלי אליהן ותכנסי לשגרה אפורה אז הרבה יותר קשה להתמיד. מניסיוני אציין שהאתגר הגדול הוא הבלתי-מיים, כלומר כל מיני אתגרים כמו יום הולדת בשבת לחברה הכי טובה או כשהמשפחה יוצאת למסעדה לא כשרה או לביקור אצל הדודה בחולון וכולי. חשוב לזכור לא להישבר. כולם נופלים. החכמה היא לדעת גם לקום!

תודה על העצה ועל האזהרה.

אשמח להיות בקשר מדי פעם. זה לא מפריע ואשמח לעזור ככל שאוכל.

(כעבור שלוש שנים... עדיין דממת אלחוט...)

שלום הרב אלדד!

מצטערת שזה בשעה כזו מאוחרת... אני נמצאת בתפקיד עד הלילה ואין לי זמן אחר לרשום אז אני מראש ממש מצטערת על ההפרעה. שמי X, שאלתי אותך שאלות בעבר. יש לי בית דין ביום שלישי הקרוב בעזרת השם ובמהלך הלימוד עליו לי כמה שאלות שרציתי לשאול אם תוכל לענות זה ממש יעזור.

אם תוכל להסביר לי לגבי הלכה של יין לא מבושל (נדמה לי) שמתקשר ליין גויים..(זכור לי משהו על למזוג ולפתוח את הבקבוק).

אבקת חלב נוכרי - לא הבנתי למה יש מחלוקת אם מותר או אסור ובגדול מה זה אומר אבקת חלב נוכרי?
פירות: רב שנת/חד שנת. בגדול האם יש איזה שהם פירות שהם קצת מסובכים מכדי להבדיל?

אם שבעתי ממאפים לאחר מיני מזונות צריך לברך ב. המזון. למה רק על מאפים? (זה מה שרשום לי בחומר הלימוד). חלב/חמאה בחו"ל: האם מותר או אסור (כי קשה לדעת האם החלב נחלב בפיקוח יהודי או שלא)?

למה מותר לאכול ביצה אם היה דם בחלבון (אחרי שמוציאים) אבל חלמון אסור?

ורציתי לשאול על מלאכת דישה. הבנתי שזה הוצאה מתרמיל... אז אדממה למשל ואפונה ירוקה אסור לאכול כי זה הוצאה מהתרמיל?

ממש אשמח אם תוכל לענות!
שבוע טוב!!!

כל הכבוד על השאלות היפות. תפילתי ותקוותי שתמשיכי לשאול גם לאחר בית הדין. זה אף פעם לא מפריע ולהפך! ארוך לי מדי להקליד את כל התשובות...

(התשובות הוקלטו...)

תודה!

(כעבור חצי שעה...)

היי אלדד חברה שלי עברה בית דין ביום חמישי ושאלו אותה כמה ספרי תורה הוציאו בכל חג? בנוסף, לסיכום בגדול, מותר גם לשתות חלב נוכרי בחו"ל?

אז ביצה לפי מה שהבנתי פשוט אומרים שזורקים אם יש דם בחלמון כי קשה יותר להוציא ואם החלמון מתפוצץ אז כבר כל הביצה כביכול לא כשרה?
מה מברכים על פסיפורה באמת?

(התשובות הוקלטו...)

תודה רבה על כל התשובות הרב אלדד!!

כסלו תש"פ • דצמבר 2019 • שנה 23 • גליון 306

מורשת

16 העיתון לציונות הדתית

מבצעים מטורפים לרגל סופשנה!!!

WIDEA

מבצע מיוחד שולחן נין רטרו+6 כסאות לנטוס **רק 6990 ש"ח**

מבצע מיוחד שולחן רימון+6 אוסקר 605 **רק 5990 ש"ח**

(התמונות להמחשה בלבד)

349 ש"ח

349 ש"ח

199 ש"ח

349 ש"ח

599 ש"ח

299 ש"ח

399 ש"ח

399 ש"ח

סופשנה סופשנה

599 ש"ח 699 ש"ח

199 ש"ח 149 ש"ח

599 ש"ח

599 ש"ח

699 ש"ח

349 ש"ח

מניף עפולה חנות המפעל
הכורם 1, מתחם חסון טל. 077.9976804
ימים א'-ה' 10:00-19:00 יום ו' 09:00-13:00

מניף קרית ביאליק חנות המפעל
החרושת 11, טל. 077.9976783
ימים א'-ה' 09:00-19:00 יום ו' 09:00-13:00

עצמאי ולא הפקדת לפנסיה או השיעור הנדרש בחוק? צפה לקנס

הסכום המדויק שעליהם להפקיד, בהתאם להכנסותיהם החודשיות.

"אם לא הפקדתם לקופת הגמל את הסכומים בהם אתם חייבים לפי חוק, תשלח אליכם התראה לפני הטלת קנס מטעם המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ברשות האכיפה והגבייה.

בהתראה יצינו אמצעים להגשת אישור הפקדה המאפשר להימנע מתשלום הקנס ופרטי התקשרות עם המרכז לגביית קנסות", מצוין באיגרת לחייבים.

המרכז מצוין, כי ניתן להפקיד את הפרש חובת ההפקדה ולהודיע למרכז באמצעות טופס פנייה מקוון.

לכך יש לצרף אישור הפקדה. אם הפקדת הסכום הנדרש נעשתה אצל יועץ פנסיוני, סוכן פנסיוני או משווק פנסיוני, ניתן להחתימו על הנספח המצורף למכתב ההתראה. ניתן גם לבקש טופס אישור הפקדה ישירות מקופת הגמל. על פי חוק פנסיה חובה לעצמאים, חובת ההפרשה לפנסיה של עצמאים מחולקת לשני רבדים: רובד ראשון - המשתכרים עד למחצית השכר הממוצע במשק יחויבו בהפרשה של 4.45% לפנסיה.

רובד שני - חלק שני - מעל למחצית מהשכר הממוצע במשק ועד לגובה השכר הממוצע במשק יחויב בהפרשה של 12.55% לפנסיה. החוק מחייב מינימום הפרשה, אך ישנה אפשרות להגדיל את ההפרשה ואף לקבל הטבות מס.

ההפרשה הפנסיונית של העצמאים מחולקת כך ששני שלישי מהכספים מופרשים לטובת רכיב התגמולים ושליש יופרש לטובת רכיב סיוע במצב אבטלה - חלק ייעודי מהחיסכון הפנסיוני אותו ניתן למשוך במצב אבטלה ולא רק בגיל פרישה.

עו"ד עופר מרום - סמנכ"ל. קמפוליסה סוכנות לביטוח בע"מ טל. 04-6700422

נקרא השבוע בפרשת "תולדות" על מכירת הבכורה ליעקב אבינו:

"ויאמר, יעקב: מכרה כיום את בכורתך, לי: ויאמר עשו, הנה אנוכי הולך למות; ולמה זה לי, בכורה: ויאמר יעקב, השבעה לי כיום, וישבע, לו; וימכור את בכורתו, ליעקב (פרק כ"ה, פסוקים לא-לג).

אחד הדברים שניתן ללמוד מהשיח בין האחים, הוא שראייתו של עשו - קצרה, לטווח ארוך בעוד שלישיטתו של יעקב, יש להתכונן לעתיד ולהכין עצמו "ליום סגריר" ולכל תרחיש אפשרי. לכן ביקש כבר עתה לרכוש את הבכורה. תפיסה זו של "הכן עצמך לבאות מבעוד מועד" נכונה גם ובמיוחד בהיבט של החיסכון והתכנון לקראת גיל פרישה. אחד מהפתרונות הוא החיסכון הפנסיוני.

עשרות אלפי עצמאים שלא הפקידו לקופת גמל לפנסיה או שלא הפקידו בשיעור הנדרש קיבלו לאחרונה מכתבי התראה מהמרכז לגביית קנסות של רשות האכיפה במשרד המשפטים.

בהודעה לעצמאים מוסבר כי מדובר בעבירה על החוק, וכי מי שלא יפקיד את מלוא התשלומים צפוי לקנס בסך 500 ש"ח עבור כל שנת מס, וזאת החל מ-2018. החל משנת 2017, ובהתאם לפרק ב' לחוק ההתייעלות הכלכלית, על עצמאים להפריש לקופת גמל לקצבה בשיעורים הקבועים בחוק. אי הפקדת מלוא התשלומים בכל שנת מס (החל משנת המס 2018 והלאה) מוגדרת כעבירה, שעלולה להביא להטלת קנס.

עם זאת, המרכז לגביית קנסות מבהיר כי הקנס לא יוטל על שנת 2017 אלא מ-2018 ואילך. ההודעה באשר לשנת 2017 תואמת את האופן שבו פעל המרכז לגביית קנסות שלא העניש בגין אי הפקדה עבור שנת המס הזו, אלא הסתפק במכתב התראה לבעלי עסקים אשר קיבלו את

למכירה דירה בת 4 חדרים

123 מ"ר, 3 כיווני אוויר, קומה ג',

2 מרפסות, חנייה מקורה ומחסן גדול.

מרווחת במרכז סביניה - קריית ביאליק,

ברחוב שקט וחד סטרי

050-2750150

כסלו תש"פ • דצמבר 2019 • שנה 23 • גליון 306

18

העיתון
לציבור
הדתי

מורשת

פסח בספרד

★★★★

BEST NEGRESKO & SPA

קוסטה דורדה - ברצלונה

פסח באיטליה

★★★★★

MERCURE GREEN PARK & SPA

פיזה - טוסקנה

Aéroport de Pise à 15km

החבילה כוללת: 10 ימים | טיסות | אירוח פנסיון מלא

ספא מפואר | חדרים מרווחים | תוכניות ופעילויות לכל המשפחה
הופעות | טיולים מרתקים | מועדון ילדים | שופינג ובילוי | בר חופשי...

מטבח גורמה כיד המלך - גלאט למהדרין ללא קיסטניות וללא שרזיה
בכשרות מהודרת תחת פיקוחו של הרה"ג ר' אליעזר וולף שליטא, דיין אמסטרדם

חופשת פסח VIP בלתי נשכחת

www.olamholidays.com | 074-757-15-53

צולם באתר הבנייה של "נתיב ים", שכונת פסגות ים, אוקטובר 2019

קבוצת
נתיב
פיתוח נדל"ן

קבוצת "נתיב" גאה להשיק את מכירת המגדל הרביעי במתחם "נתיב ים" בשכונת פסגות ים ממוקם טוב יותר, מתוכנן ומעוצב, מתאים לאנשים כמוכם. כבר כעת מתגוררות כאן מאות משפחות הנהנות מסביבה מטופחת, מיקום מעולה ופארק מרהיב. לבחירתכם דירות 3, 4, 4.5, 5 חד' ופנטהאוזים.

מסלול לרכישת דירה בהתאמה אישית

ייעוץ משפטי

מימוש הזכויות המגיעות לכם, סבך הבירוקרטיה וסדר הפעולות שיבטיחו את זכויותכם בדירה מחייבים ליווי משפטי הוגן. לשם כך, נעמיד לרשותכם יועץ משפטי שייסייע לכם את הסעיפים השונים בחוזה הרכישה ויבהיר סוגיות משפטיות נפוצות בהן אתם עשויים להיתקל. כל זאת בפגישה אישית שאינה קצובה בזמן.

במידה ותרצו להמשיך את ההתקשרות עם המשפטן בנושאים אחרים תזכו לתנאים מיוחדים נוספים.

ייעוץ עיצובי

כל הדירות ב-NATIV YAM Prime מצטיינות בעיצוב פנים עליו נעשתה חשיבה רבה ומפרט טכני נדיב מהמקובל. יחד עם זאת, אנו ערים לצורך להתאים את מיפטי הדירה לכיסם ולטעמם של הדיירים. לשם כך, נעמיד לרשותכם את מעצבת הפנים שלנו, שתשמח ללמוד על צרכי המשפחה ולהציג בפניכם את האפשרויות השונות.

ייעוץ מימון

רכישת דירה מלווה בלא מעט חששות ושאלות בכל הנוגע להתחייבויות שאתם עומדים ליטול על כתפיהם. "מסלול לדירה בהתאמה אישית" יוצא לדרך מנקודת המוצא הזו: צוות נתיב, בשיתוף הבנקים למשכנתאות, יסייעו לכם בבחירת מסלול מימון שיתפר במיוחד עבורכם, בהסתמך על הכנסותיכם, יכולת ההחזר ובדיקת הזכאויות השונות.

בנוסף, נבחן את האפשרויות להקל עליכם את תהליך הרכישה באמצעים העומדים לרשות החברה.

נתיב
YAM ***8082** NATIV YAM Prime
לא לכל אחד